

KYSTPILLEGGRIMSLEIA

Europeisk tradisjon,
nordisk historie,
norsk kultur. Og samtidig
ei heilt personleg
oppleveling.

Pilegrimsledene i Norden, eller St. Olavsvegane til Trondheim, består av eit rutenettverk på 500 mil, der vel 200 mil er i Norge.

Alle ledene er merka med St. Olavsveg logo både i Norge, Sverige og Danmark.

Det å legge ut på ei pilegrimsreise over tid, borte frå kvardagen, innbyr til refleksjon over dei store spørsmåla: Kven er eg? Kva vil eg? Kor går eg? Kanskje vil eg gjera nye val?

Vi snakkar om ei ytre og ei indre reise. Den ytre reisa går mot ein heilag stad, den indre reisa er retta mot Gud. Den ytre reisa kan vere med på å utløyse den indre. Mange fortel at pilegrimsvandring rører ved ein. For nokon har den utløyst gudstru, andre opplev at fokus på pilegrimsmotivet styrker ein i trua og gir hjelp til livstolkning og livsmeistring.

Når din båt

Har ligget for lenge til ankers i havnen
og lar deg tro at den er et hus.

Når din båt

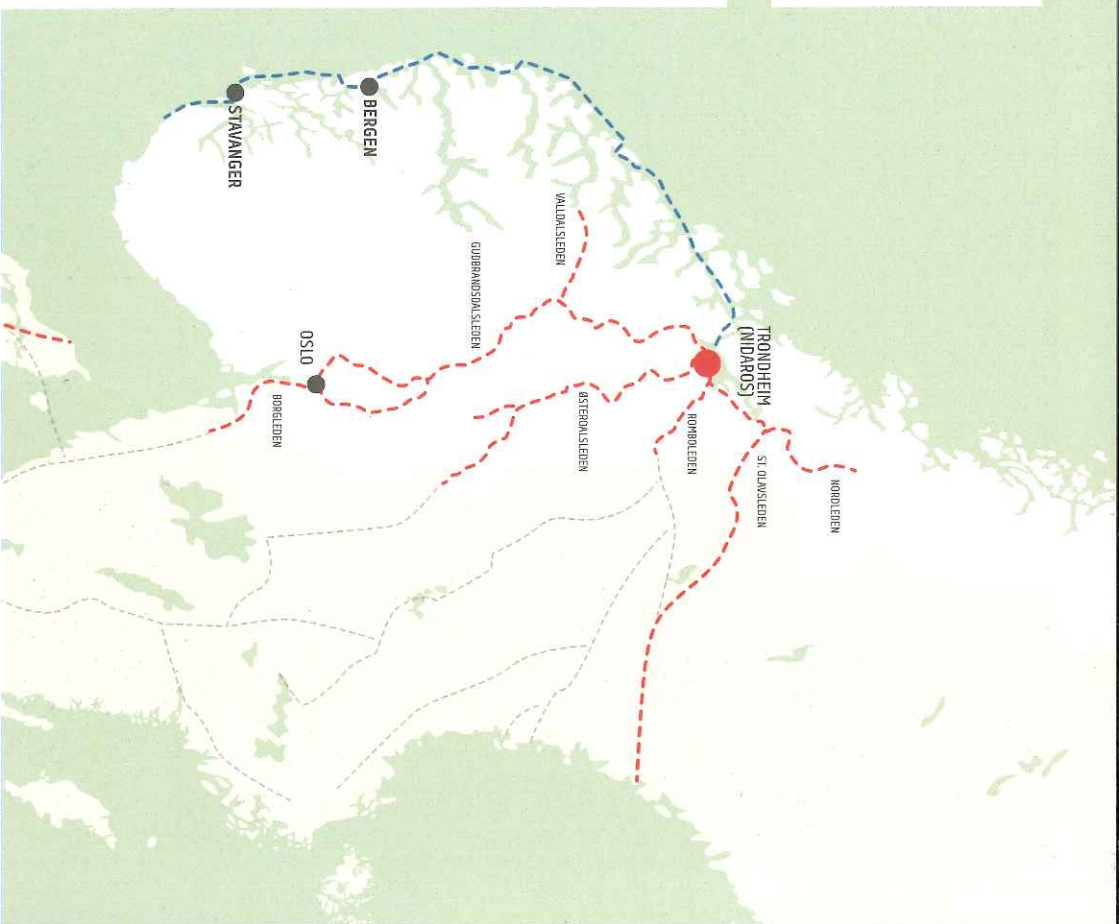
lar fortøyningene slå rot
i en urørlig kai.

Da er det tid

for å lette anker!

Da hoster det med å redde

din båts reiselystne hjerte

KYSTPLEGGRIMSLEIA

Kystpilegrimleia byr på mange og store kontrastar. Havet i storm og stille. Voldsomme krefter. Stupbratte fjellsider i frådande skumsprøyt. Lune vikar med blankslitte svaberg. Det barske og spektakulære. Stille susing og mjuke bølgeskvulp. Havørn. Fiskestøm.

Leia startar i Egersund og følgjer kysten av Norge til Trondheim og Nidaros. Hellige stader og kulturminner ligg som perler på ei snor langs leia og fortel ei viktig historie om kystkultur, levekår og kristninga av landet vårt. Vi møter helgenar og legender, kristningskongane Håkon den gode, Olav Trygvason og Olav Haraldsson, tingstader, gamle steinkors, kyrkjer m.m. Vi får ta del i historia som har vore med å forma oss og folket vårt dei siste tusen år.

Som for 1000 år sidan er det gjerne lettast å reise kystpilegrimleia dersom ein har eigen båt. Langs mange strekningar er båtrotene lagt ned til fordel for undersjøiske tunellar. Mykje av leia lyt derfor reisast med landtransport, men ein får likevel med seg den spektakulære kysten.

Ein kan reise leia gjennom bestilte turar som tek 11 dagar frå start til stopp. På denne reisa inviterer kyrkja inn i særregga færvæin med tema for stadene og reisa. Tekstane kan ein lese meir om på www.pilegrimsleden.no:

- Dag 1: **Oppbruddet:** Egersund – Stavanger – Obrestad/Hå gamle prestegard – Ulstein
Dag 2: **Opphav:** Avaldsnes – Moster – Bømlo – Rosendal
Dag 3: **Opplysning:** Lystekoster – Fana – Bergen – Skjerfjellam
Dag 4: **Rettferd:** Eivindvik – Krossengen – Folla – Hyllestad – Florø – Stanøy
Dag 5: **Tru:** Kinn – Selja
Dag 6: **Fellesskap:** Vestkapp – Dragesvædet – Åheim – Herøy – Ulsteinvik
Dag 7: **Kyrkjebygg som heilag stad:** Borgund – Giske

Ein kan også reise på eige initiativ, heile turen eller dele den opp i etappar. Forslag til etappar kan ein finne på www.pilegrimsleden.no. Her ligg det også forslag til etappar som eignar seg godt for vandring.

Langs leia har ein plukka fram 26 nøkkelstader som er vel verdt eit besøk. Ved stempel frå seks av desse kvalitetsrer ein for å motta Olavsbrævet. Desse nøkkelstadane er:

ROGALAND:

Egersund
Obrestad tyr/Hå gamle prestegard
Stavanger/Stavanger domkirke
Ulstein Kloster/Ulstein Pilegrimsgard
Avaldsnes

SOGN OG FJORDANE:

Sella Kloster
Kinn kyrkje
Gulathaget
Kvernsløparken
Svanøy Hovedgård

MØRE OG ROMSDAL:

Herøy
Giske
Borgund
Veøy
Kvernnes
Smøla/Edøy

TRØNDELAG:

Foto: Terje Røkke

Å REISE LANGS KYSTPILGRIMSLEIA

Å reise pilegrim i Norge er meir enn ei reise gjennom Norden si historie, europeisk tradisjon og norsk kultur. Det er også ei heilt personleg oppleving.

Både norske og utanlandske pilegrimar valfartar langs kystleia til Midaros, som var det viktigaste pilegrinns-målet i Nord-Europa fram til reformasjonen i 1537. Mest sannsynleg vart pilegrimsreiser med utgangspunkt frå stader langs Vestlandskysten føreteke langs kystleia.

I følge Adam av Bremen føretrakk pilegrimar sjøvegen, i tilfall når dei kom frå Danmark eller Nord – Tyskland.

“Vss ein seglar frá Ålborg eller Vendysssel i Danmark, kem ein i løpet av ein dag over til Viken, som er ein by i Noreg (Tuleg Oslo). Derfrá heid ein til venstre og seglar langs Noregs kyst, og på den femte dagen når ein fram til byen Trondheim. Ein kan også reise ein anna veg, som fører frá danskane sitt Skåne over land til Trondheim. Men denne vegen over fjella tek lengre tid, og ettersom han er føregull, blir han unngått av reisande”

[Kjelde: Adam av Bremen, år 1075]

Det var raskare å ferdist i båt enn på land. I mellomalderen nytta ein seg av naturlege hamner langs leia, og ved dei viktigaste hamnene vart det montert fortøvningsordnaar som skida kunne førtøvast

Vikingkongen Olav Haraldsson, seinare Olav den Hellige, var sjølv ein erfaren sjøfarar – ikkje minst etter å ha reist i viking i mange år. Langs helle kysten finn vi fenomenet som folk har forklart gjennom helgenkongens nærleik og handlingar. Til dørms skal Olav ha opna sunda ved Tysnesøy i Sunnhordland og Korsundet ved Eivindvik i Sogn.

På fjellet Hornelen i Bremanger i Sogn skal Olav ha mant eit troll i stein – som den dag i dag står i fjellsida og kan sjåast frå seglingsleia (Olser 2013:68–69). På Ege i Eggersund finn vi ein av landets finaste esker – St. Olavsormen som vart fredda allereie i 1972. Dette er ein lang og buktande åsrygg av grus og stein avsett av isen, og også denne blir kryptt til helgenkongens handlingar. I tillegg segna er dette Mirgardsormen som prøvde å komme seg frå fjorden og opp til eit vatn inntor. Her vart han drepen av kong Olav – og han vart liggande som eit bevis på kongens siger.

På denne måten sette Olav sine spor både i kystandskapet og i kystbefolkninga sin bevisstheit. Mange av desse segnene kan ha blitt spreddte av pilegrinane som valfartar langs leia, og pilegrinane har tuleg spela ei viktig rolle som tradisjonsformidljar.

FÅ OLAVSBREVET

Alle pilegrimsvandrarar kan kjøpe eit pilegrimspass.

Stempel til passa kan ein få på utvalde nøkkelstader, representert ved utvalde kulturminne og kulturmiljø som har ei historie knytt til kristninga og pilegrimsvandringane i mellomalderen.

Kystpilegrimane mottak Olavsbreve mot framvising av minimum seks stempel frå nøkkelstadane langs leia. Olavsbreve vert gitt ut ved Mildaros Pilegrimsgard, Trondheim. Pilegrimspasset med stempel og påteikningar er dokumentasjon.

Tek du utfordringa? Les meir på pilegrimsleden.no

PLANLEGG REISA PÅ PILEGRIMSLEDEN.NO

På pilegrimsleden.no finn du meir informasjon om kystpilegrimsleia i Norge og tips til reisemåte gjennom appen AISpot kan ein leite fram kystpilegrimsleia. Den er gratis å laste ned. Ved hjelp av denne kan du lese om nøkkelstader, kyrkjer, kulturminne, transport, samt forslag til stader å spise og overnatte m.m.